

НАУКОВА РОБОТА

на тему: «Впровадження механізмів ефективного використання туристичних ресурсів розвитку місцевого самоврядування селища Коблево на основі технології «Туризм 4.0».»

під шифром «GDR 20»

2020

Анотація

В роботі на базі аналізу сучасного стану рекреаційно-туристичної діяльності в Причорномор'ї надані пропозиції для оптимізації перспективного рекреаційного розвитку території населених пунктів Коблевської сільської ради Березанського району Миколаївської області шляхом удосконалення територіально-адміністративного управління з довгостроковою перспективою з використанням сучасного інструментарію моделі «Туризм 4.0».

Актуальність роботи пов'язана з тим, що курорт Коблево Миколаївської області являє собою унікальний природно-господарський об'єкт в морській береговій зоні Українського Причорномор'я. Його унікальність пояснюється наявністю різноманітних курортно-рекреаційних і туристичних ресурсів, вигідним географічним положенням, екологічно сприятливими обставинами в районі, розвиненою інфраструктурною облаштованістю території.

Метою роботи є обґрунтувати доцільність розширення межі території Коблевської сільської ради шляхом включення до його території Коблевської ділянки території Коблево-Рибаківської курортно-рекреаційної зони із використанням моделі «Туризм 4.0» для сталого використання рекреаційних природних ресурсів. Це сприятиме більш повній реалізації потенціалу Коблевської курортно-рекреаційної зони, оптимізації використання рекреаційних ресурсів, підвищить конкурентоздатність території по відношенню до інших курортів, забезпечить підвищення соціально-економічних показників району.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Обґрунтування необхідності розширення курортно-рекреаційних територій (на прикладі Коблевської рекреаційної зони Миколаївської області).....	5
2. Основні напрями розвитку курортно-рекреаційного туристського комплексу	6
3. Ресурсна і інфраструктурна база формування рекреаційного продукту курорту Коблево	7
4. Модель впливу на туризм (МВТ), як інструмент моделювання та оптимізації впливу туризму на місцеву екосистему.....	8
5. Розрахунок допустимого рекреаційного навантаження в зоні курорту Коблево..	13
6. Економічні вигоди від використання курортно-рекреаційних територій	17
7. Шляхи удосконалення адміністративно-територіального устрою курорту Коблево	18
ВИСНОВКИ.....	20
Перелік використаної літератури.....	22

ВСТУП

Курорт Коблево Миколаївської області (рис.1) являє собою унікальний природно-господарський об'єкт в морській береговій зоні Українського Причорномор'я. Його унікальність пояснюється наявністю різноманітних курортно-рекреаційних і туристичних ресурсів, вигідним географічним положенням, екологічно сприятливими обставинами в районі, розвиненою інфраструктурною облаштованістю території.

Внаслідок сформованої структури адміністративно-територіального поділу, що виявляється ізольованості адміністративних одиниць зони курорту Коблево (розвинена інфраструктура рекреаційної зони існує окремо від селищної) управління курортом залишається недостатньо ефективним, впровадження інвестиційних проектів її розвитку є проблемним. У цьому контексті пропонується розширити межі території Коблевської сільської ради шляхом включення до його території Коблевської ділянки території Коблево-Рибаківської курортно-рекреаційної зони. Це сприятиме більш повній реалізації потенціалу Коблевської курортно-рекреаційної зони, оптимізації використання рекреаційних ресурсів, підвищить конкурентоздатність території по відношенню до інших курортів, забезпечить підвищення соціально-економічних показників району.

Нижче в роботі обґрунтовується доцільність здійснення зазначених заходів щодо територіально-адміністративному перетворенню Коблевської курорту.

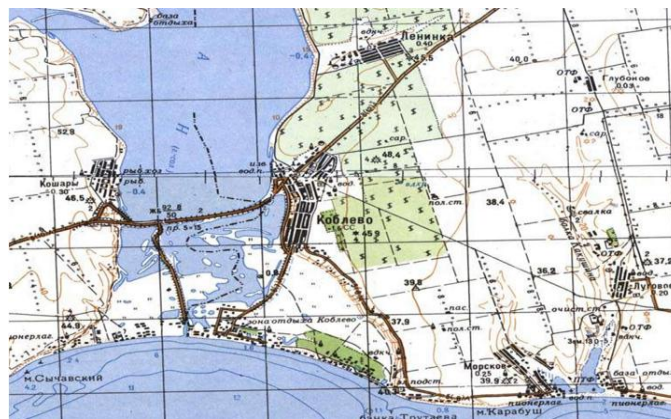

Рис. 1. Зона курорта Коблево.

1. Обґрунтування необхідності розширення курортно-рекреаційних територій (на прикладі Коблевської рекреаційної зони Миколаївської області).

Раціонально організований, активний відпочинок виступає не тільки умовою відновлення здоров'я, фізичних сил людини, а й найважливішим чинником його духовного зростання і розвитку. Тому *розвиток і розширення рекреаційних територій* варто розглядати не тільки як джерело поповнення державного бюджету, а й як найважливіший елемент відтворення трудових ресурсів, нарощування інтелектуального, творчого потенціалу особистості.

Туристична сфера може дати більший прибуток при невеликих витратах, оскільки оборотність капіталу в цій сфері в 4 рази вище, ніж в середньому в інших галузях господарства. При цьому витрати на створення одного робочого місця в інфраструктурі туризму, за оцінками фахівців, в 20 разів менше, ніж в промисловості [8].

У той же час, подальшому розвитку туризму і рекреації заважають наступні причини: відсутність цілісної системи управління туризмом в регіонах; недосконалість нормативно-правової бази; недостатність методичної, організаційної, інформаційної та матеріальної підтримки суб'єктів підприємництва туристичної та рекреаційної галузі з боку держави; повільні темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріальної бази туризму; невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам, в тому числі екологічних; незбалансованість соціальної та еколого-економічної ефективності використання рекреаційних ресурсів та необхідність їх збереження; недосконалість туристичної інфраструктури, неефективність використання рекреаційних ресурсів; відсутність інноваційних проектів і наукових досліджень з питань розвитку перспективних видів туризму; недостатність державної підтримки та відсутність комплексного підходу щодо екологізації стратегій розвитку

курортно-рекреаційної сфери; *недостатня кількість рекреаційних територій.*

Результати аналізу на основі порівняння середнього значення показника рекреаційного потенціалу по Україні з відповідним значенням в регіонах, свідчать про те, що Миколаївська область в цілому характеризується низьким рівнем забезпечення рекреаційними територіями, показники менше 8%. Це говорить про значні резерви розширення і високу актуальність питань розширення рекреаційних територій Миколаївської області, включаючи її чорноморське узбережжя і район Коблево.

2. Економіко-екологічні аспекти розвитку рекреаційних територій.

Досвід адміністративно командного планування і управління в сфері рекреаційного природокористування показує такі недоліки: значне субсидування галузей, які експлуатують природні ресурси, відсутність або значно занижену плату за їх використання, ставлення до природних ресурсів як невичерпного блага, малоефективні ресурсовитратні технології, недосконала система контролю за використанням природних ресурсів, їх розробкою і експлуатацією без урахування екологічного фактору, недооблік принципу цілісності при адміністративно-територіальних перетвореннях рекреаційних зон.

Поетапний перехід до впровадження міжнародних стандартів в рекреаційний процес (в тому числі щодо якості та екологічної сертифікації послуг) вимагає зниження впливу рекреаційного комплексу на стан навколишнього середовища і природних ресурсів за рахунок розробки [11]:

- еколого-економічного механізму використання природних ресурсів в межах рекреаційних і курортних територій (в т.ч. визначення розмірів справляння плати за використання природних ресурсів в рекреаційній діяльності);

- системи економічного стимулювання при впровадженні в межах рекреаційних територій і курортів сучасних природо-, енерго- і ресурсозберігаючих технологій;

- науково обґрунтованої методики визначення екологічної ємності і проведення оцінки стану рекреаційних територій;

- створення нових рекреаційних територій і об'єктів природно-заповідного фонду - національних парків, регіональних ландшафтних парків та ін., що дозволить поєднувати рекреаційні і природоохоронні функції територій на основі науково обґрунтованих схем функціонального зонування;

- забезпечення організаційно-правових умов і нормативної якості природного середовища для входження причорноморських курортів в Європейський рух якості туристичних територій «Блакитний прапор Європи»;

- шляхів розвитку екологічного туризму.

Невідповідність наявного в регіоні природно-ресурсного та соціокультурного потенціалу, типу його функціонального використання, є найважливішою проблемою соціально-економічного розвитку Українського Причорномор'я. Подолання цього протиріччя повинно привести до зміни ролі і спеціалізації регіону в системі міжрайонного та міжнародного поділу праці.

3. Ресурсна та інфраструктурна база формування рекреаційного продукту курорту Коблево.

Основою розвитку рекреаційної бази курорту Коблево є ресурси морського узбережжя - близько 6 км піщаних пляжів, і ресурси Тилігульського лиману.

Рекреаційна цінність пляжів визначається просторістю площі, сприятливістю підстильної поверхні, захищеністю від сильних і частих вітрів, шириною мілководної (до глибини 1,2 м) зони, характером і густотою

водної рослинності, спрямованістю сонячної експозиції, наявністю поблизу дерево-чагарникових насаджень і т.д. Тому лиманові коси і пересип Тилігула характеризуються високим балом пляжної привабливості, а пляжі абразивного походження, сформовані літологічним складом зруйнованих берегових порід оцінюються нижче.

Атрактивність для рекреаційних занять Тилігульського лиману підвищується зі зростанням вивченості його мінерально-грязьових багатств. Грязьові родовище Тилігула є одним з найбільших в Причорномор'ї, його загальна площа по оцінці Одеського НДІ курортології становить 48,125 тис. м², серед яких 23,25 км² - площа покладів лікувальних мінеральних грязей.

Система населених пунктів характеризується значним впливом на туристично-рекреаційний потенціал території. Близькість найбільших міст українського Причорномор'я створює можливості для одноденних екскурсійних відвідувань міст Одеси і Миколаєва відпочиваючими з території прилимання. Такі екскурсії можуть носити пізнавальний, культурно-просвітницький, спортивний характер або форму шопінг-турів.

За нашими оцінками ємність стаціонарних місць рекреаційних зони Коблевського курорту складає на сьогодні 8851 людино-місце в майже 50 базах відпочинку.

4. Модель впливу на туризм (МВТ), як інструмент моделювання та оптимізації впливу туризму на місцеву екосистему.

Модель впливу на туризм (МВТ) є комплексним інструментом моделювання та оптимізації впливу туризму на місцеву екосистему шляхом сприяння співпраці між різними зацікавленими сторонами. Це дозволяє оцінити вплив туризму на різні соціальні аспекти (навколишнє середовище, економіка, культура, здоров'я, освіта і т. д.) для досягнення сталого розвитку

в конкретній географічній області, дотримуючись цілей ООН зі сталого розвитку.

Місцеві жителі, туристичні постачальники послуг, кожна зацікавлена сторона має своє суб'єктивне сприйняття реальності. МВТ приносить реальні дані в сприйняття впливу туризму, щоб загострити реальну картину для всіх і дозволити передачу даних стратегічних рішень та планування.

Переваги для впровадження МВТ:

- Прозорість, залучення місцевих жителів у стратегічне планування.
- Керування збором даних з різних джерел та їх трансформація в цінну інформацію.
- Реальна картина цілого спектру позитивних і негативних впливів туризму на основі реальних даних.
- Комплексні концепції зроблені простими і зрозумілими за допомогою візуалізації результатів і наборів рекомендацій для вдосконалення.
- Динамічне моделювання реальних даних, можливих сценаріїв для швидкої і компетентної відповіді в будь-яких ситуаціях.

Процес контролюється включає в себе наступні кроки:

1. Визначення найбільш підходящих географічних мікро-напрямків у межах цільового.
2. Зіставлення даних з джерел
3. Заповнення анкети
4. Перевірка результатів та детальні рекомендації експертів (за бажанням)

Схема призначення символів є інструментом для візуалізації цільового символу. Узагальнюючи значення сотень індикаторів, згрупованих в тривимірній матриці, що поєднує: позитивний вплив туризму (вигоди), негативний вплив туризму (витрата ресурсів) і Загальні умови призначення.

Переваги представлені на осі Y (від 1 до 4), споживання ресурсів на осі X (від-1 до-4), всі разом ми маємо 16 (4x4) можливих позицій [14].

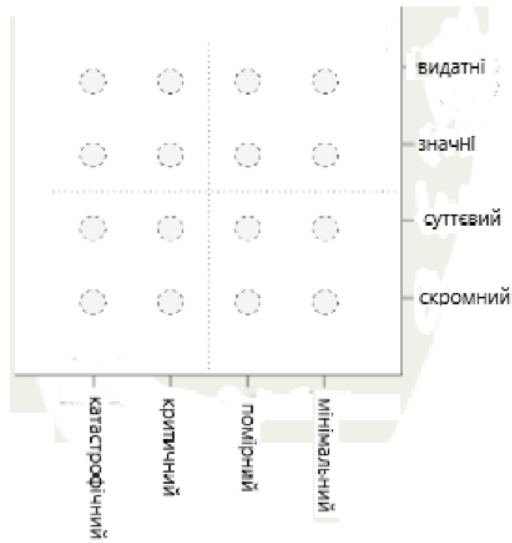

Рис. 2 Застосування МВТ, крок 1.

Кожен пункт призначення розміщується в одному з 16 позицій відповідно до заданих відповідей.

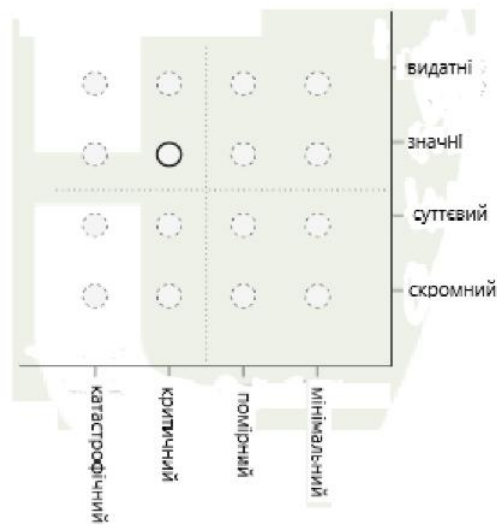

Рис. 3. Застосування МВТ, крок 2.

Третім виміром, що представляє загальний стан призначення, є колір позиції: він може бути зеленим (відмінним), жовтим (середнім) або червоним (поганий).

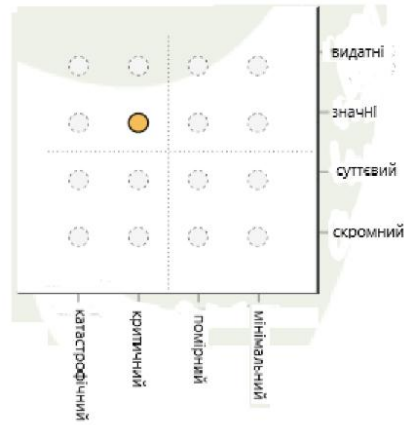

Рис. 4. Застосування MBT, крок 3.

Оскільки багато питань містять додаткову відповідь, де оцінюються значення для найближчих майбутніх, тенденція, коли конкретний напрямок рухається у вигляді вектора: зелені стрілки хороші, прямуючи до кращої позиції (стійкі напрямки), жовті нейтральні, а червоні рухаються в напрямку поганий вплив і слід уникати.

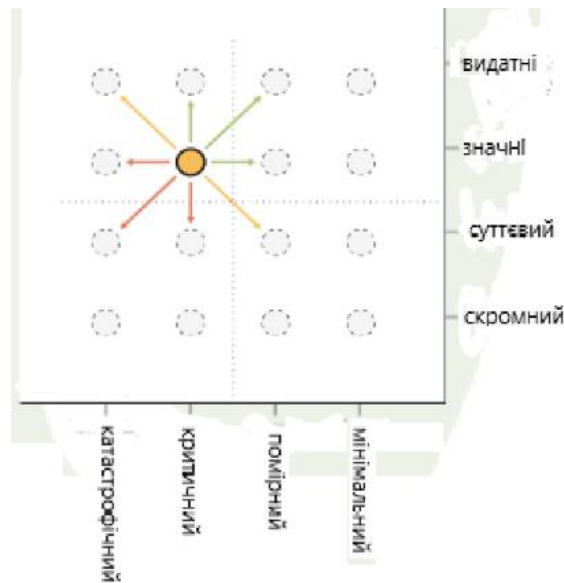

Рис. 5. Застосування MBT, крок 5.

Є 4 різних групи первинних символів, кожна з яких містить 4 групи учасників:

1. Champions (висока вигода, низьке споживання ресурсів);
2. Sleepers (низькі вигоди, низьке споживання ресурсів);
3. Exploiters (висока вигода, високе споживання ресурсів);
4. Misusers (низькі вигоди, високе споживання ресурсів).

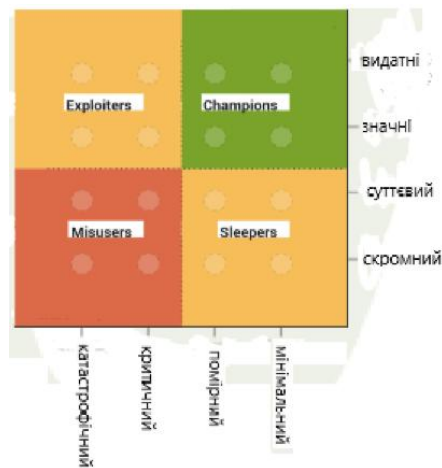

Рис. 6. Застосування MBT, крок 5.

Кінцевим результатом є поєднання позиції в 3-мірній матриці (X, Y і колір) і вектори тренда, показуючи минулі позиції (якщо це доступно від попередньої оцінки) і поточний тренд розвитку (оцінки на майбутнє). Кінцева назва символу призначення-це комбінація минулих і нинішніх позицій, а також тенденцій. Наприклад: Сталий Champions (позитивні тенденції в минулому і в майбутньому, Champions квадрант і відмінний загальний стан) [14].

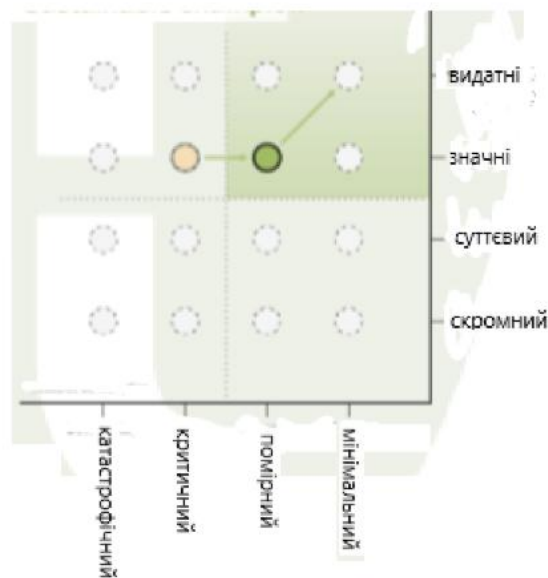

Рис. 7. Застосування MBT, крок 6.

Ця модель покаже, як ресурси використовуються туристами протягом року, і що треба змінити для поліпшення ситуації на благо як населення, так і туристів.

5. Розрахунок допустимого рекреаційного навантаження в зоні курорту Коблево.

Рекреаційне навантаження це комплексний показник антропогенного впливу (протягом комфортного періоду), який виражається кількістю відпочивальників на одиницю площі, часом їх перебування на об'єкта рекреації і видом відпочинку. Для визначення рекреаційного навантаження використовуються наступні параметри: одночасна кількість відпочиваючих (об'єднаних спільністю одного виду відпочинку) на одиниці площі за обліковий період (чол./га); сумарний час кожного виду відпочинку на одиниці площі за обліковий період (година/га); тривалість облікового періоду в годинах (можлива тривалість відпочинку в середньому за день береться 8год., 1 рік - 8760год.) [10].

Рекреаційне навантаження визначається за формулою:

$$P = \frac{K \cdot T}{S}, \quad (1)$$

де P - рекреаційне навантаження, люд.-год./га (люд.-день/га);

K - кількість рекреантів;

T - тривалість окремого виду відпочинку, годин (днів);

S - площа території рекреаційного впливу.

Важливим параметром допустимої рекреаційного навантаження є гранична місткість території - кількість рекреантів, при якій з урахуванням часу їх перебування не відбувається істотних змін у просторовій ландшафтній структурі і оновлених властивості середовища.

Рекреаційна місткість ландшафтних комплексів вимірюється добутком середнього рекреаційного навантаження (норма рекреаційного навантаження) на площу рекреаційної території.

$$M = P_{cp} S, \quad (2)$$

де M - рекреаційна місткість ландшафтних комплексів;

P_{cp} - середнє рекреаційне навантаження

S - площа рекреаційної території.

Оптимальна рекреаційна місткість ландшафтних комплексів визначається за формулою:

$$M_{opt.} = M \frac{t_{\text{бл.}}}{t_{\text{ср.}}},$$

де: M_{opt} - оптимальна рекреаційна місткість ландшафтних комплексів;

$t_{\text{бл.}}$ - сприятливий погодний період;

$t_{\text{ср.}}$ - середня тривалість перебування рекреантів.

Рекреаційна місткість території може бути підвищена шляхом поліпшення благоустрою та сервісної інфраструктури, проведення різних заходів (перш за все - відновлення дорожньо-шляхової мережі). Норми рекреаційних навантажень можуть бути збільшені через спеціальні коефіцієнти. Допустимі рекреаційні навантаження змінюються в широких межах і залежать від виду рекреаційної діяльності [5].

Крім розрахунку гранично допустимого навантаження на природні комплекси узбережжя, необхідно враховувати також і норми навантажень на водні об'єкти, що використовуються для купання. Для того, щоб водойма могла впоратися з цією кількістю забруднень (шляхом самоочищення), на одного купаючогося має припадати в середньому не менше 160-200 м² водної поверхні.

Крім того, при організації оздоровчого відпочинку на воді необхідно дотримуватися таких допустимих антропогенних рекреаційних навантажень (табл. 1).

Для збереження природних ландшафтів необхідно дотримуватися норм рекреаційного навантаження на різні природні комплекси. Існують два типи критеріїв.

Біологічний - кількість осіб на 1 га, яке може витримати даний природний комплекс без втрати своїх біологічних властивостей. Він неоднаковий для різних природних комплексів і залежить від ступеня стійкості біогеоценозів до рекреаційних навантажень.

Таблиця 1.

Допустимі антропогенні рекреаційні навантаження (чол./га) на водні об'єкти

Вид об'єкту	Критерій	
	технологічний	психологічний
Акваторія для купання (на мілководді, при зміні тих, що купаються)	300—500	100—200
Акваторія для катання на: весельних човнах (2 чол. в човні), моторних човнах та водних лижах, на вітрильних судах	2—5 0,5—1 1—2	0,5 1 (на 10—20 га) 1 (на 5—10 га)
Територія для розміщення наметових таборів на узбережжі морів (чол./км)	250—300	15—30

Психологічний критерій визначається психологічним комфортом, необхідним людині під час відпочинку. В середньому цей показник дорівнює 0,5-1 чол. /га.

Рекреаційне навантаження на схилах повинна зменшуватися, так як ці ділянки нестійкі, а їх рослинний покрив схильний до руйнування [2].

Норми допустимої рекреаційного навантаження складають 1250 чол./га для піщаних пляжів озер і водосховищ та 500 чол./га для трав'яних пляжів.

Природний потенціал морської рекреації можна оцінити за допомогою показників ємності пляжів. Приблизний розрахунок показників ємності пляжів Коблевської курортно-рекреаційної зони показує, що протяжність берегової полоси складає 6000м; Гранична разова місткість пляжів - 24,0 тис. чол.; Гранична місткість пляжів за купальний сезон - 8,640млн. чол.-днів;

Передбачувана кількість осіб, які відвідують пляжі за купальний сезон - 0,691млн. чол.

За даними Всесвітньої туристської організації, гранично допустиме рекреаційне навантаження на пляжну смугу коливається від 5 до 25 м² /чол..

Відповідно до норми ДБН 360-92 протяжність берегової полоси на 1 відпочиваючого повинна бути не менше 0,2 м; при цьому даний показник слід розглядати як гранично допустимий. Для організації більш комфортних умов для відпочинку приймається норма - 0,25 м. [1]

При нормі 0,2 метра на відпочиваючого максимальне число одночасно відпочиваючих на морському пляжі курорту Коблево може становити 30 000 чоловік. Існуюча реальна ємність існуючих установ складає близько 9000 чоловік. Потенційна місткість - до 16,5 тис. Однак за рахунок неорганізованих відпочиваючих загальна кількість одноразово відпочиваючих доходить до 20-30 тисяч. Якщо порівняти ці дані з фактичною ситуацією, то можна констатувати перевищення кількості відпочиваючих від рівня оптимуму.

Все це свідчить про необхідність диверсифікації туристично-рекреаційних послуг: необхідно відволікання частини рекреантів, будівництво гідропарків, океанаріумів, розвиток сфери лікувально-профілактичних послуг поза пляжем(!), більш ефективне використання рекреаційних ресурсів Тилігульського лиману.

Зазначена максимально оптимальна кількість відпочиваючих потребує достатньої кількості обслуговуючого персоналу (1 працівник на 3-5 рекреантів в залежності від рівня комфортності). Таким чином в районі Коблевської курорту необхідно розмістити в літній період від 6 000 до 10000 працівників обслуговуючого сфери [3, 4].

Гранична разова місткість пляжів розрахована виходячи з норми 5м² на людину з урахуванням середньої тривалості купального сезону 180 днів і середньому коефіцієнті змінюваності відвідувачів, рівному 2. (норми СНІП).

Розрахунок гранично можливої кількості відвідують пляжі за купальний сезон зроблений виходячи з середньої тривалості перебування 12,5 днів.

Насправді, кількість людей, які відвідують пляжі, значно більше, так як крім допустимої кількості туристів, проживаючих в санаторіях, кемпінгах, готелях та ін., існує велика кількість неорганізованих туристів. Ситуація ускладнюється одноразовістю знаходження на конкретній території великої кількості людей, в зв'язку з чим необхідно регулювати потік рекреантів. Ефективним і найпростішим вирішенням цього питання могло б бути розширення адміністративно-територіальних кордонів курорту Коблево Миколаївської області і відповідне перепланування об'єктів його інфраструктури.

6. Економічні вигоди від використання курортно-рекреаційних територій.

Потенційний дохід від використання курортно-рекреаційних територій (Дп) має складові:

$$Дп = L * Н * П,$$

де L - протяжність пляжної смуги моря; Н - норматив навантаження на берегову лінію; П - прибуток, який приносить один рекреант [11-12].

Із загальної довжини узбережжя Чорного моря (4090 км.) Україні належить 40%. Протяжність чорноморських берегів з пляжами різної ширини та складу ґрунтів становить 1255 км., з них 43% - пляжі, що придатні для рекреації (544 км.), і 21% (267 км.), - частково придатні. При екологічно допустимому освоєнні курортно-природничого потенціалу тільки на Чорноморському узбережжі України можливо щорічно оздоровити 40 млн. чол. Ефект від оздоровлення рекреантів оцінюється до 200 грн. в розрахунку на 1 чол. / рік, ефект від освоєння пляжів - до 60 грн. в розрахунку на 1 м² узбережжя, а ефект від використання ропи лиманів - до 20 грн. на 1 м² узбережжя.

7. Шляхи вдосконалення адміністративно-територіального устрою курорту Коблево.

У силу сформованої стандартної схеми адміністративно-територіального поділу (який не в повній мірі враховує унікальну специфіку місцевості) ситуація, коли досить розвинена інфраструктура рекреаційної зони (як місця прикладання праці) існує ізольовано від селищної зони (як місця розселення) призвела до вкрай неефективного управління розвитком потенціалу місцевості і невикористання її вигоди і переваг. Тим часом, аналіз містобудівної практики планування і забудови малих населених пунктів Північно-Західного Причорномор'я України свідчить про стійку тенденцію до злиття населених пунктів та прилеглих до них рекреаційних зон (Затока, Лебедівка, Кароліно-Бугаз, Сергіївка, Приморське) [14].

Виходячи з принципів містобудівної цілісності і взаємного доповнення можна вважати доцільним подолання адміністративно-територіальної і функціональної ізольованості рекреаційної зони і території сіл Коблевської сільради і розширення меж населених пунктів. Це стане достатньою умовою сталого розвитку території і реалізації курортно-рекреаційної моделі її розвитку. Необхідна інтеграція селищних зон курорту і рекреаційної інфраструктурної зони, яка буде сприяти ефективному розвитку комунальної інфраструктури, комунікаційної та транспортної мережі, підвищенню інвестиційної привабливості території в цілому.

Мета адміністративного перетворення території - підвищення інвестиційної привабливості курорту і включення можливих резервів надходження бюджетних коштів за рахунок оптимізації розвитку курортно-рекреаційного потенціалу.

Очікувані результати: збільшення адміністративно-територіальних меж села Коблево; розширення повноважень місцевих Рад; зниження рекреаційного навантаження і поліпшення екологічних параметрів; посилення стабільності наповнення бюджетів; вирішення проблеми зайнятості; упорядкування містобудівного процесу забудови курортної

території, а також територіального землеустрою; збільшення потоку інвестицій з боку бізнес-сектора, підвищення ресурсо-екологічної безпеки та створення передумов до сталого розвитку території.

Висновки

1. Аналіз сучасного рекреаційно-туристичної інфраструктури в українському Причорномор'ї показує, що комплексному та ефективному розвитку туризму і рекреації заважають такі причини: відсутність цілісної системи управління туризмом повільні темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріальної бази туризму;

невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам, в тому числі екологічних; незбалансованість соціальної та еколого-економічної ефективності використання рекреаційних ресурсів та необхідність їх збереження; недосконалість туристичної інфраструктури, неефективність використання рекреаційних ресурсів; відсутність інноваційних проектів і наукових досліджень з питань розвитку перспективних видів туризму; недостатня кількість рекреаційних територій. На вирішення цих проблем направлено територіальне перетворення Коблевського курорту, яке обґрунтовується в даній роботі.

2. В умовах підвищеного навантаження на екосистеми району Коблево оптимізація рекреаційної діяльності та відповідної адміністративної реформи може бути спрямована на упорядкування її Розподіливши-ня. Переходу від «дикого» і несанкціонованого відпочинку до сучасної рекреації з елементами екологічного туризму, розвитком комунальної інфраструктури, комфорту і обліку відпочиваючих, більш високої економічної віддачі від рекреаційної діяльності.

3. Кількість людей, які відвідують пляжі Коблево більше числа стаціонарної місць, яке знаходиться в межах допустимих норм навантаження на узбережжі, так як крім туристів, які проживають в санаторіях, кемпінгах, готелях та ін. Існує велика кількість неорганізованих туристів. Ефективним

вирішенням цього питання могло б бути розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури, базою для якого має стати розширення та упорядкування адміністративно-територіальних кордонів курорту Коблево Миколаївської області, надання йому статусу селища міського типу, яке дозволить розвинути інфраструктуру туристичних послуг шляхом послідовного впровадження відповідних інвестиційних проектів.

4. Виходячи з принципів містобудівної цілісності і взаємного доповнення можна вважати доцільним подолання адміністративно-територіальної і функціональної ізольованості рекреаційної зони і території сіл Коблевської сільради і розширення меж населених пунктів. Це стане достатньою умовою сталого розвитку території і реалізації курортно-рекреаційної моделі її розвитку.

5. Економічний ефект від використання берегової зони курортно-рекреаційної зони Коблево з метою відпочинку та оздоровлення може становити більше 138 млн. грн. щорічно. Для досягнення цього оптимуму необхідно реформування адміністративно-територіальної політики щодо курорту, використання ресурсів лікувальних грязей для створення умов цілорічного функціонування курорту, надання йому державного статусу, подальші заходи зі створення та стійкої реалізації Програми комплексного розвитку курорту Коблево.

Перелік використаної літератури

1. Багрова Л. А., Физико-географические основы рекреационной географии. Симферополь: СГПИ, 1972. – 75 с.
2. Васильев Ю. С. Использование водоемов и рек в целях рекреации. – Ленинград: Гидрометеиздат, 1988. – 229 с.
3. Веденин Ю. А. Динамика территориальных рекреационных систем. – М.: Наука, 1982, – 189 с.
4. Данилова Н. А. Оценка климата Черноморского побережья для организации отдыха здоровых людей // Известия АН СССР. сер. географ. 1972, №4, с.64-72.
5. Заболотный В. З. Миколаївська область: географічний словник-довідник. – Миколаїв: У-т удосконалення вчителів, 1995 –160 с.
6. Ефремов Ю. К. Географические исследования рекреационных систем. М.: Наука, 1979. – 244 с.
7. История городов и сел Украинской ССР. Одесская область. –Киев: Глав. Ред. УСЭ, 1978, с. 343-346, 532-565.
8. Корляров Е. А. География отдыха и туризма. – М.: Мысль, 1978. – 260 с.
9. Лиманно-устьевые комплексы Причерноморья: географические основы хозяйственного освоения. – Л.: Наука, 1988. – 304 с.
10. Мироненко Н. С. Рекреационная география. М.: Изд-во МГУ, 1981 – 298 с.
11. Природно-заповідний фонд Української РСР. – К.: Урожай, 1986. – с. 104-110.
12. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник. – К.: Омега – Л., 1999. – 240 с.
13. Родичкин И. Д. Человек, среда, отдых. – Киев: Наукова думка, 1977. – 154 с.
14. Urbančič, J.; Kuralt, V.; Ratkajec, H.; Straus, M.; Vavroš, A.; Mokorel, S.; Peceny, U.S.; Ilijaš, T. Expansion of Technology Utilization Through Tourism 4.0 in Slovenia. In Handbook of Research on Smart Technology Applications in the Tourism Industry; IGI Global: Hershey, PA, USA, 2020; pp. 229–253.